

Tonie Wickman
Projektledare, Tekn Dr
Telefon 08-508 28 948, 076-122 89 48
tonie.wickman@miljo.stockholm.se

Till
Miljö och hälsoskyddsnämnden

EU-PROJEKTET SCOREPP

– rapportering från andra projektåret

Förslag till beslut

- 1 Godkänna årsrapportering för EU-projektet ScorePP

Gunnar Söderholm

Tage Jonson

Sammanfattning

Det kommer att bli svårt att lyckas uppfylla vattendirektivets krav när det gäller prioriterade ämnen (se bilaga 1). I Stockholm, liksom i de flesta europeiska städer, är källorna till dessa ämnen ofta av diffus karaktär, d.v.s. ämnena sprids till miljön från användning av t.ex. byggmaterial, textilier, hushållsprodukter eller från trafiken. EU projektet ScorePP syftar till att utveckla strategier, som myndigheter, städer m.fl. aktörer kan använda för att minska spridningen av de prioriterade ämnena i den urbana miljön. Stockholm stad medverkar i projektet för att få bättre underlag för att genomföra åtgärder i Stockholm.

Under projektets andra år har arbete med att bygga upp en databas för att lagra all information på ett hanterbart och användaranpassat sätt påbörjats. Information om åtgärder som genomförts i olika europeiska länder har sammanställts. Kommunikation med aktörer som förväntas nyttja projektets slutprodukt har varit aktiv. Miljöförvaltningen i samarbete med Stockholm Vatten AB har genomfört provtagning och analys av avloppsvatten och slam från Bromma och Henriksdals reningsverk, för att få ett bättre underlag till åtgärdsarbete.

Genom att delta i projektet ökar förvaltningens kompetens inom miljögiftsområdet, vi får möjlighet att påverka framtida åtgärdsarbete lokalt, nationellt och internationellt, får

erfarenheter av internationellt (sam)arbete och ett ökat nationellt och internationellt kontaktnät, vilket bl.a. kan leda till framtida externfinansierade projekt inom området. Projektresultaten ska användas som underlag för tillsyns- och programverksamhet i staden. Miljökvalitetsnormer för prioriterade ämnen har nyligen kommit och genom att delta i projektet får vi kunskap som kan hjälpa oss i myndighetsarbetet.

Bakgrund

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område ("Vattendirektivet") innebär bl.a. att utsläpp och spill för ett antal miljö- och/eller hälsoskadliga ämnen ska upphöra eller gradvis fasas ut senast 2020. Flera av ämnena släpps ut från diffusa källor i användningsfasen, från t ex byggmaterial, varor, trafik, snarare än från punktkällor (varuproduktion, råvaruutvinning etc.). Sådana diffusa källor kräver andra åtgärder än de traditionella punktkällorna. För att nå vattendirektivets mål krävs en mångfald av angreppssätt på olika nivåer.

För att komma fram till effektiva åtgärder när det gäller minskad spridning av vattendirektivets prioriterade ämnen i Europas städer finansierar EU projektet ScorePP (Source Control Options for Reducing Emissions of Priority Pollutants). Stockholms stad ingår i projektet genom Miljöförvaltningen och är inbjuden i projektet för vår långa erfarenhet av åtgärdsarbete mot diffus spridning av miljögifter, för att vi representerar en myndighet och för att Stockholm valts ut som en av projektets fallstudiestäder. Projektet leds av Danmarks Tekniska Universitet, DTU, och övriga deltagare är Universitetet i Gent, Universitetet i Ljubljana, Universitetet i Middlesex, Estudis (spanskt institut som arbetar med sociologiska och ekonomiska analyser), Anjou Recherche (vattenbolaget Veolias dotterbolag för forskning och utveckling inom avfalls- och avloppsområdet), Envicat (belgiskt konsultföretag inom kemi o kemikalieindustriområdet) och ModelEAU (universitetet i Quebec). Projektet mål är att utveckla strategier för källkontroll, som myndigheter, städer m.fl. aktörer kan använda för att minska spridningen av vattendirektivets prioriterade ämnen i den urbana miljön.

Miljö och hälsoskyddsnämnden beslutade om deltagande i projektet vid nämndens sammanträde den 14 mars 2006 (Dnr 2006-000841-105) och en ettårsrapport behandlades den 19 februari 2008 (Dnr 2008-000576-206). Den 1 oktober 2008 hade två av projektets tre år gått. Det totala anslaget från EU-kommissionen för projektet är 2,6 miljoner Euro, varav miljöförvaltningens del är c:a 230 000 Euro, huvudsakligen för personalkostnader.

ScorePP-projektet första år innebar i huvudsak sammanställning av befintlig information. Det gällde information om ämnena; befintlig lagstiftning, förekomst, källor, kemiska egenskaper och beteenden i olika miljöer. Projektets fallstudiestäder (Stockholm, Prag - Tjeckien, Saint Malo - Frankrike och San Sebastian - Spanien) beskrevs vad gäller kemiska data, regelverk kopplade till dessa ämnen, verksamheter som kan utgöra källor,

vattenhanteringssystem och recipienter. Arbete påbörjades med att genomföra provtagning och kemiska analyser för att bättre kartlägga varje stad.

Miljöförvaltningen bidrog med sammanställningar av lagstiftning, information om källor och Stockholmsspecifik information. En lokal referensgrupp byggdes upp med deltagare från Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Svenskt Vatten, Stockholm Vatten AB, Sjöstadsverket och Länsstyrelsen i Stockholm och hade möte vid två tillfällen. Syftet med att skapa en lokal referensgrupp var att vi som myndighet och representant för en stad skulle ha en tydlig interaktion med lokala myndigheter och VA verk, och genom referensgruppen kunna förmedla information i bägge riktningar. Därmed ska projektets utveckling påverkas mot en mer användaranpassad och verklighetsanknuten slutprodukt.

Varje projektår lämnas en formell årsrapport in till EU för godkännande i slutet på året. Rapporten är av administrativ karaktär och lyder under projektsekretessen. Vetenskapliga rapporter kommer allteftersom olika delar blir klara vilket i huvudsak kommer ske under projektets tredje år. Därför har de relevanta delarna av årets arbete liksom föregående år beskrivits i tjänstutlåtande.

ÅRSRAPPORT ÅR 2

Under projektets andra år har mycket arbete lagts ner på att bygga upp en databas för att lagra all information på ett hanterbart och användaranpassat sätt. Utöver den information som sammanställdes under det första året har källor klassificerats enligt två EU klassificeringssystem, en baserad på ekonomiska aktiviteter och en på emissionsprocess. Utsläppsmängder från olika källor har kvantifierats och KemIs exponeringsindex har beskrivits. Varje ämne och källa har också klassats efter olika branscher och typer.

Relevanta strategier har identifierats genom sammanställningar av genomförd substitution inom industrin, tekniska åtgärder och lagstiftning, andra regelverk och frivilliga åtgärder som lett till minskade utsläpp av de prioriterade ämnena.

Genom den lokala referensgruppen blev förvaltningen uppmärksam på möjligheten att söka medel från Svenskt Vatten för att kunna genomföra provtagning och analys av in och utgående vatten och slam från Stockholms två avloppsreningsverk, Henriksdal och Bromma. Förvaltningen lämnade, i samarbete med Stockholm Vatten AB, in en ansökan som beviljades medel. Resultaten beräknas kunna användas inom både ScorePP projektet och för den emissionsdeklaration Stockholm Vatten AB ska lämna in till Naturvårdsverket. Ett generellt problem är brist på kemiska data när det gäller vattendirektivsämnen. Många organiska miljögifter är svåra och dyra att analysera, vilket gör att underlag för beslut ofta saknas eller är bristfälliga. Svenskt Vatten-projektet har inneburit att vatten och slam från Henriksdals och Bromma reningsverk kunnat provtas vid två tillfällen, som veckosamlingsprov, men de kemiska analyserna är ännu inte helt klara.

En slutsats som redan kan dras från Svenskt Vatten-projektet är att de kemiska laboratorierna har problem att analysera flera av vattendirektivsämnen vid en så låg halt som krävs för att man ska kunna visa om miljökvalitetsnormer uppfylls. Vedertagna standardmetoder saknas för flera av ämnena och kvalitetssäkrade resultat vid koncentrationer nära de gränsvärden som finns är i flera fall inte är möjliga att uppnå. Ett annat problem är att vissa ämnen är flyktiga, d.v.s. avgår till luft, vilket gör vattenanalyserna svårtolkade. Vissa av ämnena kan dessutom finnas i provtagnings- och laboratorieutrustning som kan förorena provet.

Den lokala svenska referensgruppen har haft två referensgruppsmöten under året med deltagare från. Stockholm Vatten, Gryaab, KemI, IVL, Hammarby sjöstadsverket Länsstyrelsen, Svenskt Vatten),SCB),

ScorePP-projektets centrala *advisory board*, har haft två möten i Bryssel, den 20 februari och den 16 september. I denna grupp ingår representanter från Chemical Industry Association (UK), Danish Environmental Ministry, DG Environment (BE), EAWAG (SCH), Environment Agency for England and Wales, Eurochlor (BE), Issue team Water at CEFIC (BE), IVL/SOCOPSE (SE), Ministerie van Verkeer en Waterstaat (NL), Scottish Environmental Protection Agency, Ropiñón Solvay Ibérica (ESP), Statistical office of the Republic of Slovenia, Ruhrverband (DE), Svenskt Vatten (SE), Veolia (FR) och EUREAU (FR).

Ett syfte med att samverka med deltagare i referensgrupp respektive *advisory board* är att projektets slutprodukt PPRIS (*Priority Pollutants Reduction Information System*, ett informationssystem där projektets resultat ska samlas) ska få en funktion som är anpassad till behov hos städernas aktörer, t ex industri, verksamhetsutövare och VA-branschen. I PPRIS ska man kunna hitta information om ämnenas egenskaper, vilka ämnen som är förknippade med vilka varor respektive aktiviteter och vem som kan genomföra vilka åtgärder och hur. Under projektets två första år har projektdeltagarna fokuserat på innehållet. Hur slutprodukten ska se ut mer specifikt är något som projektets tredje och sista år förväntas komma fram till.

EVENTUELL FÖRLÄNGD PROJEKTTID

Genom att arbetet är omfattande och projektstart försenades fyra-sex månader har projektkonsortiet beslutat att ansöka hos kommissionen om en förlängning av projekttiden med sex månader till april 2010.

Förvaltningens synpunkter

Vattendirektivet ställer höga krav när det gäller åtgärder mot de prioriterade ämnena. ScorePP projektet syftar till att hjälpa till i arbetet med att komma fram till effektiva åtgärder för att Europas städer ska lyckas uppfylla vattendirektivets krav. Genom att Stockholms Stad deltar i projektet ökar möjligheten för staden att:

- Få bättre underlag för att genomföra lokala åtgärder i Stockholm och öka kompetensen inom miljögiftsområdet - vi får ta del av det omfattande arbetet när det gäller miljögifter och vattendirektivet, kunskaper som ska förmedlas vidare inom förvaltningen, staden och nationellt
- Påverka framtida åtgärdsarbete nationellt och internationellt, genom Stockholms stads långa erfarenhet av åtgärdsarbete när det gäller miljögifter, vilket innebär att vi kan medverka till internationella åtgärder, vilket är centralt för att lyckas uppfylla vattendirektivets mål men också att vi själva kan vara tidiga i framtida åtgärdsarbete
- Få erfarenheter av internationellt (sam)arbete, få ett ökat nationellt och internationellt kontaktnät, vilket bl.a. kan leda till att förvaltningen kan få delta i framtida externfinansierade projekt inom området

Projekresultaten ska användas som underlag för tillsyns- och programverksamhet i staden. Miljökvalitetsnormer för vattendirektivsämnen har nyligen kommit och genom att delta i projektet får vi kunskap som hjälper oss i myndighetsarbetet. Färdiga projektrapporter finns tillgängliga på projektets hemsida www.scorepp.eu.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Prioriterade ämnen enligt Ramdirektivet för vatten